

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/742/2015
Identifikačné číslo spisu:	7209207577
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7209207577.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Edity Bakošovej a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Aleny Svetlovskej, v právnej veci žalobcu JUDr. F., bývajúceho v Z., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o. so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, proti žalovaným 1/ Mgr. E., správcovi konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské strojárne, a.s., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 82, 2/ X., rod. H., bývajúcej v Z., zastúpenej JUDr. Marekom Tkáčom, advokátom v Lipanoch, Nám. sv. Martina 39, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29 C 66/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. júna 2015 sp. zn. 11 Co 957/2014, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie voči žalovanému 1/ zastavuje.

Dovolanie žalobcu voči žalovanej 2/ zamieta.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 90,33 eur k rukám advokáta do troch dní.

Žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 14. januára 2010 č.k. 29 C 66/2009-91 určil, že zmluva uzavretá medzi predávajúcim Mgr. E., správcom konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské strojárne, a.s. Košice a kupujúcou X., týkajúca sa prevodu nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, kat. úz. V, obce Z., okresu Z. parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 289 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 113 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 115 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 126 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 131 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 135 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 242 m², parc. č. XXXX/XX - ostatné plochy o výmere 87 m², parc. č. XXXX/XX - ostatné plochy o výmere 8 m², parc. č. XXXX/XX - ostatné plochy o výmere 8 m², parc. č. XXXX/XX - ostatné plochy o výmere 89 m² a parc. č. XXXX/XX - ostatné plochy o výmere 88 m², je neplatná a žalovaným uložil

spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 333,36 Eur do troch dní. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy spočívajúci v tom, že žalovaná 2/ nebola oprávnenou osobou, na ktorú malo prejsť vlastníctvo predmetných pozemkov, ale malo prejsť na vlastníkov bytov a nebytových priestorov. V konaní nebolo sporné, že Východoslovenské strojárne a.s. Košice ešte pred vyhlásením konkurzu (t.j. pred 12. júlom 1997) odpredali byty v bytovom dome súp. č. XXXX spolu s pozemkami pod domom, nie však príľahlú zeleň na 12 parcelách na D. vo výmere 1591 m². Správcovi konkurznej podstaty bol udelený súhlas na odpredaj týchto pozemkov opatrením Krajského súdu v Košiciach žalovanej 2/, takýto postup správcu konkurznej podstaty bol však v rozpore s ustanovením § 70b ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorý stanovoval, že pri konaniach začatých pred 1. augustom 2000 sa vo veciach prevodu vlastníctva bytov a nebytových priestorov bude postupovať iba podľa osobitného predpisu, pričom týmto osobitným predpisom bol zákon č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. V zmysle § 23 ods. 1 cit. zákona je s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru v dome nerozlučne spojené aj vlastníctvo alebo iné spoločné právo k pozemku, na ktorom je dom postavený a k príľahlému pozemku. Ak je vlastníkom domu aj vlastníkom pozemku, musí previesť zmluvou o prevode vlastníctva bytu na vlastníka bytu alebo nebytového priestoru v dome aj príslušný spoluvlastnícky podiel na pozemku a na príľahlom pozemku. Správca konkurznej podstaty zabudol odpredať príľahlú zeleň na D. o celkovej výmere 1591 m², pričom jeho povinnosťou bolo odpredať tieto nehnuteľnosti vlastníkom bytov nachádzajúcich sa v bytovom dome č. XXXX, avšak tieto nehnuteľnosti odpredal inej osobe, žalovanej 2/. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom v konaní a vznikom trov na právnom zastúpení.

Krajský súd v Košiciach v poradí tretím rozsudkom zo 4. júna 2015 sp. zn. 11 Co 957/2014, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v sume 556,47 eur do troch dní k rukám advokáta a žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 80 písm. c/ O.s.p., vecne tým, že žalobca existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v konaní predchádzajúcom preskúmanému rozsudku videl predovšetkým v tom, že žalovaná 2/ „nebola tou oprávnenou osobou, na základe ktorej malo prejsť vlastnícke právo a vlastnícke právo malo prejsť na vlastníkov bytov a nebytových priestorov“. Uviedol, že v prípade žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je (§ 80 písm. c/ O.s.p.), je nutné rozlišovať ako aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu, tak aj jeho naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Aktívna vecná legitimácia a naliehavý právny záujem v tomto zmysle nie sú splývajúce právne pojmy a z existencie jedného nemožno bez ďalšieho vyvodzovať existenciu druhého. Aktívnu vecnú legitimáciu má ten, kto v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide, alebo ktorého právnej sféry sa sporný vzťah alebo sporné právo týka. Podľa zaužívanej súdnej praxe sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu v konaní o určenie tejto neplatnosti môže dovoľávať len ten, kto je v tomto konaní aktívne legitimovaný, teda ten, kto má naliehavý právny záujem. V prejednávanej veci žalobca nebol účastníkom sporného právneho vzťahu - kúpnej zmluvy uzavretej žalovanými 23. októbra 2006. V tej dobe žalobca nebol ani vlastníkom bytu č. XXX na D. v Z., ku ktorému objektu sporné pozemky majú tvoriť príľahlú zeleň. Žalobca sa vlastníkom bytu č. XXX stal až na základe kúpnej zmluvy z 21. novembra 2007. Jeho právni predchodcovia (pôvodní nájomcovia bytu) vlastnícke právo k bytu a k jeho príslušenstvu nadobudli ešte 16. mája 1997 a v konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz o tom, že by sa v minulosti (v období od roku 1997 do roku 2006) domáhali odkúpenia predmetných pozemkov, ktoré majú tvoriť príľahlú zeleň. Vzhľadom na tieto skutočnosti, podľa názoru odvolacieho súdu, žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ako procesnú podmienku určovacej žaloby. Navyiac, žalobca sa nemôže dovoľávať neplatnosti celej kúpnej zmluvy aj „za ostatných vlastníkov bytov“, a to s prihliadnutím na výšku jeho spoluvlastníckeho podielu k spoločným častiam a zariadeniam domu a príslušenstvu bytu vo vzťahu k obdobným právam ďalších vlastníkov. Žalobca teda od prvých vlastníkov bytu č. XXX tento nadobudol v roku 2007 bez podielu na príľahlých pozemkoch, a nepreukázal, že by jeho právni predchodcovia o tieto v rozhodnej dobe prejavili záujem, a tak pre nesplnené procesné podmienky určovacej žaloby napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanoveniami § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel, prípadne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu ako účastníkovi bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že rozsudok nespĺňa atribúty riadne odôvodneného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a je neudržateľný. Uviedol, že existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odôvodňoval aj tým, že práve rozhodnutím v tomto konaní sa v budúcnosti zabráni vzniku ďalších sporov ohľadom užívania príľahlých pozemkov a v dôsledku prevodu vlastníckeho práva k predmetným príľahlým pozemkom na žalovanú 2/ vznikol u vlastníkov bytov stav neistoty, obmedzovania a ohrozenia ich práv súvisiacich s užívaním bytov, pričom neexistuje iný zákonný spôsob umožniť vlastníkom bytov nadobudnúť spoluvlastníctvo k príľahlým pozemkom, ako určiť neplatnosť kúpnej zmluvy, na základe čoho by sa vlastníkom príľahlých pozemkov opäť stal žalovaný 1/, keďže iba on ako bývalý vlastník bytového domu má povinnosť v zmysle § 21 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov previesť príľahlé pozemky bytového domu do vlastníctva vlastníkov bytov, a takúto povinnosť nemá žalovaná 2/. Uviedol, že určovací žaloba v tomto prípade má opodstatnenie, pretože na jej základe je možné eliminovať stav ohrozenia, resp. porušenia práva. Má za to, že v konaní preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a teda odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k opačnému názoru. V ďalších dôvodoch svojho obsiahleho dovolania podrobne rozobral skutkový a právny stav predovšetkým s poukazom na ustanovenia § 23 ods. 1 a § 27 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, a tiež nesprávny postup v konkurznom konaní vo vzťahu k príľahlému pozemku. Žiadal priznať mu náhradu trov konania v sume 1.655,07 eur.

Žalovaný 1/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je správne a riadne odôvodnené, čím nie sú naplnené žalobcom uvedené dovolacie dôvody. Na strane žalobcu neexistuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy, navyiac žalobca nie je ani aktívne legitimovaný na podanie takéhoto návrhu, pretože nebol účastníkom predmetnej kúpnej zmluvy a neboli nimi ani jeho právni predchodcovia. Podľa názoru žalovanej 2/ žalobca nesprávne vykladá ustanovenie § 27 ods. 3 v spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, z ktorých jednoznačne vyplýva, že len vlastníci domov, a nie vlastníci bytov alebo nebytových priestorov, sú oprávnení, nie povinní podať návrh na príslušný súd na splnenie povinností vyplývajúcich z prvej vety ustanovenia § 27 ods. 3 uvedeného zákona. Preto ani z tohto dôvodu žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Zároveň poukázala na to, že v Obchodnom vestníku bolo 1. júna 2015 pod č. 102/2015 zverejnené uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2015 sp. zn. 1 K 235/1996, ktorým došlo k zrušeniu konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu Východoslovenské strojárne a.s., so sídlom v Košiciach, Južná trieda č. 82, IČO: 00 002 216 a k zbaveniu Mgr. E. funkcie správcu konkurznej podstaty. Navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania vo výške 145,84 eur.

Pred tým, ako dovolací súd pristúpil k preskúmaniu dovolaní žalobcu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, s prihliadnutím na obsah spisu najskôr zisťoval, či žalovaný 1/ má spôsobilosť byť účastníkom konania.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v konaní ako žalovaného 1/ označil Mgr. E., správcu konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské strojárne, a.s. Košice, Južná trieda 82, IČO: 00 002 216. Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Košice I dovolací súd zistil, že uznesením Krajského súdu Košice z 12. júna 1997 pod č. 1 K 235/1996 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka, Východoslovenské strojárne a.s., a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. H., komerčný právnik. Uznesením Krajského súdu v Košiciach z 24. júna 2004 bol JUDr. H. zbavený funkcie správcu konkurznej podstaty a do funkcie nového správcu bol ustanovený advokát Mgr. E.. Uznesením Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2015 č.k. 1 K 235/1996-1049, bol zrušený konkurz vyhlásený

na majetok úpadcu Východoslovenské strojárne a.s., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 82, IČO: 00 002 216 a Mgr. E. bol zbavený funkcie správcu konkurznej podstaty. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2015. Z obchodného registra Okresného súdu Košice I boli Východoslovenské strojárne a.s. so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, vymazané 10. decembra 2015 ex offio, keď súd výmaz povolil v obchodnom registri v odd. Sa vo vložke č. 176/V, na základe uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2015 č.k. 1 K 235/1996-1049.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak (§ 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak (§ 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V zmysle § 103 O.s.p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť, alebo prerušiť, alebo či môže v ňom pokračovať (§ 107 ods. 1 O.s.p.). Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O.s.p.).

Keďže v konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ v priebehu dovolacieho konania stratil spôsobilosť byť účastníčkou konania, z uvedených dôvodov musel Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) postupovať podľa § 243c O.s.p. v spojení s § 107 ods. 4 O.s.p., v zmysle ktorého ak sa nepodari nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví. Aplikujúc uvedené zákonné ustanovenia preto dovolacie konanie voči žalovanému 1/ zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky následne ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p., dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V prejednávanej veci dovolanie žalobcu smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej a preto je procesne prípustné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd

uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa najskôr dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Žalobca tvrdí, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - por. napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Dovolaťel v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces (výslovne čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Dovolaateľ uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. preto dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní nedošlo k inej procesnej vade konania.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

O procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. ide tiež v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. je aj odvolací súd povinný uviesť v rozsudku dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (por. III. ÚS 328/05). Pokiaľ odôvodnenie rozhodnutia súdu také vysvetlenie neobsahuje, ide o rozhodnutie nepreskúmateľné (por. R 111/1998).

V danom prípade odvolací súd nevyhovел žalobe, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy týkajúcej sa príľahlých pozemkov zapísaných na LV č. XXXX, kat. úz. V., obec Z., okres Z., uzatvorenej medzi žalobcom 1/ - správcom konkurznej podstaty úpadcu Východoslovenské strojárne, a.s. Košice a žalovanou 2/. Odvolací súd teda - na rozdiel od súdu prvého stupňa - zastával názor, že žalobca neosvedčil existenciu naliehavého právneho záujmu na tomto určení. V súlade s § 211 ods. 2 a § 157 ods. 2 O.s.p. odvolací súd uviedol, akými úvahami sa pri tom riadil a ktoré okolnosti zohľadnil a vysvetlil, na základe čoho dospel k záveru, že právne postavenie žalobcu sa nezmení ani v prípade vyhovenia žalobe. Dovolať súd sa nestotožňuje s námietkou dovolať, že odvolací súd v danom prípade náležite nevysvetlil, v čom spočíva naliehavý právny záujem žalobcu na ním požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), konkrétne čím sa v právnom vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný nárok uplatnený žalobou, zlepši právne postavenie žalobcu (a v čom sa odstráni vzájomná spornosť tohto vzťahu), ak súd vyhovie žalobe o určenie, že kúpna zmluva sporných pozemkov je neplatná. Odvolací súd uviedol, že neplatnosti právneho úkonu sa môže dovoliavať len ten, kto je aktívne legitimovaný na podanie takéhoto návrhu, t.j. ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Uviedol, že žalobca nebol účastníkom predmetnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými 23. októbra 2006 a v tom čase nebol ani vlastníkom bytu č. XXX na D. v Z., ku ktorému objektu majú sporné pozemky tvoriť príľahlú zeleň, pričom jeho právni predchodcovia o ich kúpu záujem neprejavili od roku 1997 a tiež, že žalobca sa nemôže vzhľadom na výšku jeho spoluvlastníckeho podielu domáhať neplatnosti celej kúpnej zmluvy. So zreteľom na uvedené nemožno dovolaním napadnutý rozsudok považovať za nedostatočne odôvodnený, pretože vysvetlil, prečo nepovažoval žalobu žalobcu za opodstatnenú.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle citovaných zákonných ustanovení. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Námietka žalobcu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, tak nebola dôvodná.

Žalobca v dovolaní namieta tiež nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v uplatnenom nároku (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Za určovací návrh v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. považuje súdna prax aj (v prejednávanej veci podaný) návrh na určenie neplatnosti právneho úkonu. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto určovacieho návrhu, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaný návrh je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Určovací návrh je spravidla prípustný pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci návrhu môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa samotným vyriešením tejto (iba predbežnej) otázky definitívne neodstráni; želaný stav sa dosiahne až určením, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (povinnosť). Už v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 Najvyšší

súd Slovenskej republiky uviedol, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“.

Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval svoj naliehavý právny záujem na ňom požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.) tým, že žalovaná 2/ nebola oprávnenou osobou, na ktorú malo prejsť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a potrebou umožniť vlastníkom bytov nadobudnúť spoluvlastníctvo k príslušným pozemkom od žalovaného 1/, eliminovať stav ohrozenia, resp. porušenia práva, ku ktorému nie je možné dospieť inak.

Z pohľadu dovolacieho súdu z týchto vysvetlení vyplýva, že právo žalobcu aj podľa neho samého porušené už bolo a v konečnom dôsledku mu išlo o dosiahnutie zmeny stavu vyvolaného konkurzným konaním, v rámci ktorého došlo so súhlasom súdu a za podmienok určených schôdzou konkurzných veriteľov k predaju časti nehnuteľného majetku úpadcu Východoslovenské strojárne, a.s. Košice, vedeného na LV č. XXXX, kat. úz. V, obec Z., patriaceho do jeho konkurznej podstaty, žalovanej 2/. Určenie neplatnosti kúpnej zmluvy požadované žalobcom zreteľne nebolo považované za definitívny cieľ, ale len za medzistupeň v procese odstránenia vlastníctva žalovanej 2/ k predmetným nehnuteľnostiam a jeho navrátenia žalovanému 1/.

Za tejto situácie podľa názoru dovolacieho súdu bol správny záver odvolacieho súdu, že žalobca nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Aj podľa názoru dovolacieho súdu sa požadovaným určením v porovnaní s existujúcim stavom v čase rozhodovania odvolacím súdom právne postavenie žalobcu nezlepšovalo, uspokojivo sa neodstraňovala neistota v tom čase daného právneho vzťahu, keď k porušeniu práva už došlo a so zreteľom na správanie sa žalovaného 1/ bolo dôvodné predpokladať potrebu začať množstvo ďalších konaní (všetkých vlastníkov bytov) o nadobudnutie (spolu)vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam (príslušných pozemkov). Ako správne konštatoval odvolací súd, ani vyhovením žalobe by sa právne postavenie žalobcu nezmenilo, pričom dovolací súd na tomto mieste musí zdôrazniť, že za súčasného stavu (po zániku jedného účastníka zmluvného vzťahu), aj v prípade právoplatného, žalobe vyhovujúceho rozsudku o určení neplatnosti kúpnej zmluvy, by v katastri nehnuteľností nebolo možné vyznačiť stav pred týmto právnym úkonom (vlastníctvo úpadcu) a to z dôvodu, pre ktorý bolo potrebné zastaviť dovolacie konanie vo vzťahu k žalovanému 1/, keď konkurz na majetok úpadcu bol zrušený a z obchodného registra Okresného súdu Košice I boli Východoslovenské strojárne a.s. vymazané 10. decembra 2015 ex offio.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudok odvolacieho súdu bol z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov správny aj v čase jeho vyhlásenia. Pretože nebolo zistené, že by rozsudok odvolacieho súdu bol postihnutý vadou uvedenou v § 237 ods. 1 O.s.p., alebo tzv. inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a rozsudok nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaná 2/ podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania a tieto aj vyčísliť. Dovolací súd jej priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ju zastupoval aj pred súdmi nižších stupňov) za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu zo 4.

septembra 2015 [§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 64,53 eur, čo s DPH vo výške 12,90 eur predstavuje spolu 90,33 eur. O trovách dovolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 1/ bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p., lebo dovolacie konanie vo vzťahu k nemu bolo zastavené.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.